PROGRAME TË ARSIMIT PARASHKOLLOR

3 – 4 VJEÇARËT

Tiranë, 2007

PROGRAMI I PARASHKOLLORIT PËR MOSHAT 3-4 VJEÇ

A. FUSHAT KURRIKULARE

1. **Zhvillimi gjuhësor**
2. **Zhvillimi matematikor**
3. **Zhvillimi shkencor**
4. **Zhvillimi social dhe personal**
5. **Edukimi artistik**
6. **Edukimi fizik dhe shëndetësor**

1. PROGRAMI I ZHVILLIMIT GJUHËSOR

I. LINJAT KURRIKULARE TË ZHVILLIMIT GJUHËSOR

Linjat:

- Gjuhë për komunikim
- Gjuhë për të menduar
- Lidhja e tingujve me shkronjat
- Të lexuarit
- Të shkruarit

II. PROGRAMI I DETAJUAR I FORMIMIT GJUHËSOR SIPAS LINJAVE, OBJEKTIVAVE DHE KONCEPTEVE

Nr	Linjat	Objektivat	Konceptet
1	**Komunikimi**	• Të bëjë pyetje të thjeshta. (Shembull pyetjesh: Kur do të vijë mami?) • Të komunikojë me moshatarët • Të marrë pjesë në biseda • Të dëgjojë ngjarje apo histori. • Të flasë me dëshirë • Të përgjigjet me fjali të thjeshtë kur e pyet • Të flasë rreth ngjarjeve me fjali të shkëputura. • Të dëgjojë shokët kur flasin	**-Pyetje** **-Diskutim** **-Histori** **-Folës** **-Dëgjues** **-Rregulla të foluri** **-Respekt**
2	**Të menduarit**	• Të flasin me fjali të shkurtra • Të përdorë bisedën për të treguar një ngjarje • Të kujtojë ngjarje të jetuara	**-Të folurit** **-Të menduarit** **- Kujtesa**
3	**Lidhja e tingujve me shkronjat**	• Të përdorë rimën në disa fjalë të thjeshta. • Të shprehë disa tinguj të thjeshtë • Të emërtojë fjalë sipas figurës së dhënë	**-Rimë** **-Tingull** **-Fjalë**
4	**Të lexuarit**	• Të mbajë përpara një material të shkruar duke bërë sikur lexon • Të shfletojë një libër me përralla	**-Material i shkruar**
5	**Të shkruarit**	• Të përdorë zhgarravina pwr tw shkruar • Të vizatojë viza në drejtime të ndryshme	**- Shkrimi**

2. PROGRAMI I ZHVILLIMIT MATEMATIKOR

I.Linjat e përmbajtjes

1. NUMRI
2. GJEOMETRIA DHE ORIENTIMI NË HAPËSIRË
3. MATJA
4. MODELE, MARRËDHËNIE DHE FUNKSIONE

II. Programi i detajuar sipas linjave dhe objektivave

LINJAT	NËNLINJAT	OBJEKTIVAT	KONCEPTET
1. **NUMRI**	***1.1 Numri*** ***1.2 Veprimet me numrat***	Fëmija të jetë i aftë: • Të numëroje të paktën deri në 5 • Të lexojë numërorët të paktën deri në 5 • Të shkruajë numërorët (me bashkim pikash) të paktën deri në 3. • Të bëjë numërimin rreshtor deri në 3 • Të shoqërizojë një për një deri në 3 • Të mbledhë deri në 3 me sende konkrete • Të dallojë konceptet: shumë dhe pak	• Kuptimi i numrit natyror deri në 5; • Leximi i numrave deri në 5 • Shkrimi i numrave deri në 3; • Njohja e numrit rreshtor deri në 3 • Veçimi nga grumbulli i 3 sendeve • Mbledhja e numrave deri në 3 • Lidhja e numrit 3 me sasinë
2. GJEOMETRIA DHE ORIENTIMI NË HAPËSIRË	***2.1 Figurat dhe trupat gjeometrikë*** ***2.2 Marrëdhëniet hapësinore***	Fëmija të jetë i aftë: • Të dallojë figurat gjeometrike dydimensionale trekëndori; rrethori; • Të dallojë forma ose pjesë të tyre, të ngjashme me figurat gjeometrike dydimensionale :	• Figurat gjeometrike dydimensionale: trekëndori dhe rrethori; • Orientimi për vendndodhjen e objekteve në hapësirë, duke përdorur termat:

		trekëndori; rrethori (p.sh. topi; çatia); • Të lëvizin në drejtime të caktuara, duke u orientuar nga fjalët (para tavolinës; prapa derës; poshtë pemës; lart pemës) • Të dallojë sendet sipas madhësisë (top I madh; top I vogël)	para – prapa; poshtë – lart; I madh – I vogël
3. MATJA	***3.1 Gjatësia*** ***3.2 Masa*** ***3.3 Koha***	Fëmija të jetë i aftë: • Të dallojë sendet sipas gjatësisë (lapsi i gjatë; lapsi i shkurtër) • Të dallojë sendet sipas trashësisë (lapsi i hollë; lapsi i trashë) • Të njohin ditët e javës dhe stinët. • Të njohin fjalët që tregojnë kohën sipas rrjedhës së saj: mëngjes; drekë; darkë • Të njihet me ngjarje të ndryshme të një dite (ardhja në kopsht; dreka; gjumi; largimi etj.) etj.) • Të shoqërojnë veprimet me fjalët që tregojnë kohën e veprimit: në mëngjes; në drekë; mbasdite; në mbrëmje; natën; etj.	• Përdorimi i terminologjisë: i gjatë; i shkurtër; I hollë – I trashë • Dallimi sipas gjatësisë dhe lartësisë. • Dallimi sipas masës • Përdorimi i kalendarit • Dita; java; dhe stinët. • Fjalët që tregojnë kohë: mëngjes; drekë; darkë etj. • Njohja e ngjarjeve brenda një dite

4. MODELE, MARRËDHËNIE DHE FUNKSIONE	***4.1 Modele dhe krahasime të tyre*** ***4.2 Cilësitë e përbashkëta të elementëve të një grupi tij***	Fëmija të jetë i aftë: • Të bëjë modelimin sipas një modeli të dhënë • Të dallojë sendet sipas një cilësie të përbashkët.	- Modelime sipas një modeli të dhënë (sipas një cilësie) - Dallimi i sendeve sipas një cilësie të përbashkët

MATERIALET

Materiale të imta; materiale të ricikluesshme; petëza; tabela manjetike; grafikë të numrave; kuti me forma të ndryshme; birila; numëratore me gogla; vargje me gogla; fletëpalosje për të lidhur numrin me sasinë; lodra të ndryshme; kuba; lapsa; fleta me dhe pa ngjyra; kavaleta picture, figura gjeometrike me forma dhe ngjyra të ndryshme; mjete rrethanore; fije shkrepse; shkopinj didaktikë; etj.
Grupe sendesh, objektesh, letra formati, lapsa, lapustila, lapsa me ngjyra, kavaleta pikture etj.

3. PROGRAMI I ZHVILLIMIT SHKENCOR

(Tek programi i grupit të dytë të hiqet pika E. ndërarrdhnëia ***në tokë...)***

I.**LINJAT KURIKULARE**
A. INVESTIGIMI SHKENCOR
B. MATERIALET
C.PROÇESET JETËSORE
D. NDRYSHIMET DHE CIKLI JETËSOR
E. BURIMET
II. PROGRAMI I DETAJUAR I FORMIMIT SOCIAL, SIPAS LINJAVE, OBJEKTIVAVE DHE KONCEPTEVE

Linjat	Objektivat e nxënies	Konceptet bazë
A. INVESTIGIMI SHKENCOR	• Të vëzhgojnë objektet • Të njohin organet e shqisave	• Shqisat kryesore • Organet e shqisave
B. MATERIALET	• Të dallojë materialet Të përdorë materiale të ndryshme (plastelinë, baltë, letër, ngjyra etj)	• Identifikim materialesh Përshkrimi i materialeve
C. PROÇESET JETËSORE	• Të njohë nevojat bazë • Të njohë proçeset jetësore	• Identifikimi nëpërmjet emrit • Të shtohet koncept tjetër???????
D. NDRYSHIMET DHE CIKLI JETËSOR	• Të njohë stinët dhe karakteristikat e thjeshta të tyre • Të emërtojë ditët e javës • Të vëzhgojë motin dhe karakteristikat e thjeshta të tij.	• Stinët • Ditët e javës • Vëzhgimi i motit (ngrohtë, ftohtë, shi dhe diell..)

MATERIALE DIDAKTIKE

- **Materiale të ricikluesh me**
- **Trekëndor**

- **Furçë me lëndë ngjitëse**
- **Letër vizatimi e bardhë që nuk griset lehtë**
- **Letra me ngjyra**
- **Lapsa**
- **Bojra uji**
- **Ngjitës**
- **Plastelinë**
- **Baltë**

4. **ZHVILLIMI SOCIAL DHE PERSONAL**

I. LINJAT KURRIKULARE

1. **SHOQËRIZIMI DHE KUJDESI**
2. **VETËSIGURIA DHE RESPEKTI PËR VETEN**
3. **KRIJIMI I MARRDHËNIEVE**
4. **SJELLJA DHE VETKONTROLLI**
5. **RREGULLAT DHE QËNDRIMET**

II. PROGRAMI I DETAJUAR I FORMIMIT SOCIAL, SIPAS LINJAVE, OBJEKTIVAVE DHE KONCEPTEVE

Zhvillimi Personal, Social, dhe Emocional		
Linjat	**Objektivat e nxënies**	**Konceptet bazë**
1. SHOQËRIZIMI DHE KUJDESI	• Të kenë besim në veten e tyre • Të zgjedhin veprimtarinë në qendrat e aktivitetit • Të rrisin pavarësinë gjatë kryerjes së veprimeve	• Besim • Pavarësi
2. VETËSIGURIA DHE RESPEKTI PËR VETEN	• Të tregojnë kujdes për veten • Të kenë respekt për veten dhe shokët • Të flasin lirshëm për familjen, kopshtin etj.	• Vetësiguri • Respekt • Familje • Kopsht
3. KRIJIMI I MARRËDHËNIEVE	• Të krijojnë marrëdhënie me shokët e grupit • Të përshtaten me mjedisin • Të bashkëveprojnë me njëri – tjetrin.	• Marrëdhënie • Përshtatje • Bashkëveprim
4. SJELLJA DHE VETËKONTROLLI	• Të tregojnë kujdes për veten dhe për shokët • Të përshtatin sjelljen sipas situatës	• Vetëkontroll • Sjellje
5. RREGULLAT DHE QËNDRIMET	• Të njohin rregullat e grupit • Të mësojnë të qëndrojnë gjatë një veprimtarie ditore	• Rregulla • Qëndrim • Bashkëpunim

	• Të krijojnë marrdhënie bashkëpunimi me njëri – tjetrin dhe mësueset	

MATERIALE DIDAKTIKE

- **Postera**
- **Tabela të ndryshme**
- **Fletore vizatimi**
- **Albume**
- **Kartolina**
- **Kartela**

5. Edukimi artistik për grupin e parë, 3 – 4 vjeçarët

Linjat kurrikulare:

1. **Muzika**
2. **Arti figurativ**
3. **Vallëzimi**

Program i detajuar sipas objektivave dhe koncepteve

Nr	Linjat	Objektiva	Koncepte
1.	Muzika	Fëmija i kësaj moshe duhet të jetë i aftë: - Të dallojë tingujt muzikorë - Të dallojë tingujt nga zhurmat - Të mbajë ritmin - Të imitojë me zë veglat muzikore - Të dallojë zërat e shokëve - Të dallojë ritmin shpejt, ngadalë në këngë dhe lojë muzikore - Të këndojë këngë të thjeshta për fëmijë - Të luajë dhe të këndojë lojra të thjeshta muzikore - Të dëgjojë muzikë - Të shoqërojë muzikën me lëvizjet e trupit	- Tingulli muzikor - Zhurmat - Ritmi - Shpejt ngadalë - Zëri folës - Kënga - Dëgjimi - Imitimi
2.	Arti figurativ	Fëmija i kësaj moshe duhet të jetë i aftë: - Të përdorë mjete dhe materiale të ndryshme - Të vizatojë llojet e vijave: të shkurtra,	- Mjete dhe materiale - Vijat - Ngjyrat bazë - Format - Modelet

		horizontale dhe vertikale - Të dallojë tre ngyrat bazë: e kuqe; e verdhë dhe blu - Të dallojë figura të thjeshta gjeometrike - Të ngjyrosë një model - Të punojë me plastelinë - Të vlerësojë punën e vet dhe të të tjerëve	
3.	Vallëzimi	Fëmija i kësaj moshe duhet të jetë i aftë: - Të shoqërojë melodinë me lëvizjet e trupit - Të vallëzojë sipas ritmit shpejt – ngadalë - Të kërcejë sipas ritmit - Të imitojë lëvizje të thjeshta të kërcimit	- Lëvizje - Ritwm hpejt, ngadalë - Imitim

6. EDUKIMI FIZIK DHE SHËNDETSËOR

Linjat kurrikulare:

1. **Lëvizja**
2. **Shëndeti dhe trupi**
3. **Përdorimi i mjeteve dhe materialeve**

(Të shihet tek draft – programi i grupit të dytë ky objektiv: të ngjisë modele të thjeshta)

Nr.	Linjat	Objektivat	Konceptet
1.	Lëvizja	- Të lëvizë lirshëm më kënaqësi dhe vetëbesim, gjatë lojrave në mjedisin ku jeton - Të kryejë lloje të ndryshme veprimesh si: kërcim, rrëshqitje, rrotullim etj.	- Ecja - Lëvizja (vrapim, kërcim, rrotullim, rrëshqitje
2.	Shëndeti dhe trupi	- Të njohë vetveten - Të mësojë praktikat higjieno – sanitare - Të njohë rregullat (të ngrënit; të fjeturit etj.)	- Kolonë - I gjatë – I shkurtër - I hollë – I trashë - Rregulli
3.	Përdorimi i mjeteve dhe materialeve	- Të montojw modele me dy – tre pjesë - Të ngjisë modele të thjeshta -Të mirëmbajë mjetet që ka në përdorim	- Model -Montim - Mirëmbajtje

Mjete të domosdoshme:

- ✓ Paralele druri në jediset e kopshtit
- ✓ Topa, litarë
- ✓ Stola gjimnastikorë
- ✓ Flamurë
- ✓ Dyshek gjimnastikorë
- ✓ Trarë të vegjël ekuilibri

- ✓ Birila, rrathë, shkopinj gjimnastikorë
- ✓ Kapele kartoni
- ✓ Spango
- ✓ Materiale ndërtimi